

drijving, bewerkt. Uit den aard der zaak zijn de hieruit voortvloeiende gevolgtrekkingen belangrijk. Het feit, dat vele stoornissen der hartswerking voorkomen, zonder dat er bij graphisch onderzoek iets bijzonders wordt gevonden, zal niemand verwonderen. Omgekeerd, als stoornissen van den bloedsomloop, gepaard gaande met hartbezwaren, door afwijkingen van het ventrikelcomplex van het electrocardiogram worden gecompliceerd, kunnen in vele gevallen verstrekkende gevolgtrekkingen worden gemaakt aangaande de prognose, die meestal minder gunstig luidt. Merkwaardigerwijze heeft bij ernstige graphische afwijkingen de acute gewrichts-rheumatiek geen groote beteekenis, terwijl daarentegen de syphillis aetiologisch van het grootste belang blijkt te zijn.

Behalve de inhoud, maken de fraaie krommen en haar goede reproducties dit boek nog aantrekkelijker, zoodat het aanschaffen ervan warm kan worden aanbevolen.

P. H. ENTHOVEN.

Prof. Dr. J. JOSEPH, *Nasenplastik und sonstige Gesichtsplastik nebst einem Anhang über Mammoplastik*. Zweite Abteilung. Verlag von CURT KABITZSCH. Leipzig 1929. Bldz. 209—496. Prijs mark 85.—

In het nummer van 2 Juni 1928 van dit *Tijdschrift* mocht ik het eerste gedeelte van dit prachtwerk van JOSEPH aankondigen.

Thans ligt het tweede deel voor mij. In het eerste deel werd, na een algemeen overzicht der chirurgische verfraaiingskunst, in het bijzonder het wegwerken van een „teveel” besproken, benevens de orthopaedische behandeling van den scheeven neus (Rhinorthoplastik); het tweede deel daarentegen is geheel gewijd aan het herstel van verloren gegane deelen (Rhinoneoplastik).

Bijna 30 bldz. beslaat een in 3 periodes verdeeld geschiedkundig hoofdstuk, dat begint bij 1000 jaren v. Chr. en eindigt in de hedendaagsche, verfijnde kunstperiode.

Daarna worden uitvoerig alle thans bestaande methodes van vervanging van verloren gegane deelen van het aangezicht besproken. Alles verlucht met fraaie en leerzame afbeeldingen, waarin ook de verbandtechniek tot haar volle recht komt.

Onuitputtelijk is de schrijver in het bedenken van kunstgrepen om aan de telkens voorkomende moeilijkheden het hoofd te bieden.

Het is onmogelijk om in het bestek van een boekbespreking zelfs een opsomming van het gebodene te geven.

Zoo lang heeft degeen, die zich met dit soort chirurgie bezighoudt, zich moeten redden met het naslaan van de verspreide artikelen van JOSEPH, dat men het verschijnen van dit standaardwerk met groote instemming kan begroeten.

Laten wij hopen dat het derde en laatste deel niet lang meer op zich zal laten wachten.

C. E. BENJAMINS.
